

FLID

Oda Stormoen

SY SESONGENE

16 kjoler til vår, sommer,
høst og vinter

Foto av Julianne Leikanger

INNHOLD

FORORD	5
--------	---

OM BOKEN	6
----------	---

FORBEREDELSE	9
--------------	---

Mønstrene	10
Velge størrelse	12
Når du skal klippe i stoff	14
Utstyr	17
Teknikker og begreper	22

TEKSTILER	33
-----------	----

Materialer	34
Stoffer og egenskaper	38
Handletips	44
Vedlikehold	46

VÅR	51
-----	----

Dagmar	53
Haldis	61
Anni	69
Birgit	77

TEKSTILPRODUKSJON ^{Masterclass}	86
--	----

SOMMER	91
--------	----

Dagmar	93
Haldis	101
Anni	109
Birgit	117

FARGEANALYSE ^{Masterclass}	126
-------------------------------------	-----

HØST	131
------	-----

Dagmar	133
Haldis	141
Anni	151
Birgit	159

OVERSKUDDSTEKSTILER ^{Masterclass}	168
--	-----

VINTER	173
--------	-----

Dagmar	175
Haldis	183
Anni	193
Birgit	201

STOFFTIPS	210
-----------	-----

MØNSTEROVERSIKT	214
-----------------	-----

ORDLISTE	218
----------	-----

TUSEN TAKK	220
------------	-----

FORORD

Da jeg oppdaget potensialet i søm og personlig klesproduksjon for en del år siden, var målet mitt å lage klærne jeg drømte om å bruke, men som av ulike årsaker var uoppnåelige – enten fordi de var for dyre, fordi de var vanskelige å få tak i, eller rett og slett fordi de ikke fantes. Jeg drømte om vakre plagg med elegante fasonger og pene detaljer laget i kvalitetsmaterialer – en garderobe som var unik og laget for å ha et langt liv. Jeg skjønte etter hvert at jeg ikke trengte å hige etter det uoppnåelige, og at jeg kunne skape disse visjonene hjemmefra, med nål, tråd, litt tålmodighet og en kreativ visjon. Jeg ble heftet på den fantastiske følelsen og tilfredsstillelsen som fulgte denne nye bølgen av mestring og muligheter! Nå er det en av mine store gleder i livet å dele denne lidenskapen gjennom symønstre, bøker og småskalaproduksjon av unike plagg gjennom merket mitt, Flid.

I hjertet av Flid ligger et ønske om å påvirke våre holdninger til og perspektiver på klær. At vi skal se verdi i plaggene vi omgir oss med, og respektere hvordan de ble til, lære oss hvordan de kan vare, og tenke over hvilken plass og rolle de har i livet vårt. Å etablere en bevissthet rundt våre

behov og preferanser, parallelt med bedre forståelse av materialer og produksjonskjeden, tror jeg er et viktig steg mot et mer bærekraftig og sunt klesforbruk. Og jeg mener at søm og personlig produksjon av plaggene du eier, kan spille en viktig rolle i denne prosessen, samtidig som du skaper garderoben du drømmer om helt selv.

Mitt mål er at Flid skal være en trofast partner på veien mot mestring og frihet i den overveldende verden av klær vi omgir oss med. Og, ikke minst, gi deg verktøy og inspirasjon til å skape bevisst og sakte mote som føles spesiell, vakker og verdifull, med dine egne hender. Jeg mener virkelig at alle kan lære og mestre søm. Og når du gjør det, åpnes en verden av kreative muligheter innen personlig stil og identitet, hvor det som tidligere var utilgjengelig, plutselig er noe du kan skape helt selv. Håndlagde plagg fra en oppmerksom tilnærming full av kjærlighet og respekt, unike i hvert tilfelle og skapt av deg for ditt eget liv og behov. Jeg synes det er vakkert.

God søm!

Flilsen Oda

OM BOKEN

Kjoler er noe av det jeg liker aller best å sy, og er nok det plagget jeg selv bruker oftest året rundt. Jeg har lenge drømt om å lage en egen sybok dedikert til kjoler som utforsker ulike uttrykk, former, lengder og tekstiler – og på den måten viser hvordan kjoler kan utgjøre en gjennomført helårsgarderobe for alle typer anledninger.

Fire designkonsepter med egne karakteristikk danner grunnlaget for denne boken, og med variasjoner i designvalg, mønsterbiter og stoffanbefalinger tilpasset de fire årstidene kan du i alt sy 16 ulike kjoler. Vår, sommer, høst og vinter har sitt eget kapittel i boken, hvor du vil finne hver av de fire kjolekonseptene sin aktuelle sesongvariant.

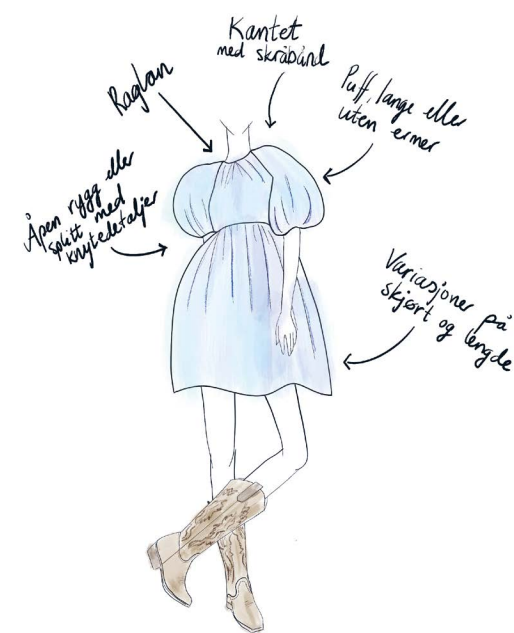
Kjolene i vår- og vinterseksjonene er laget med festlige og sosiale anledninger i tankene, enten det er bryllup, julebord eller 17. mai. De er derfor gjerne ekstra pyntet – noen er formelle, andre litt ekstravagante, og alle har stoffanbefalinger som kan tilføre det lille ekstra. Sommer og høst byr på litt mer avslappede kjoler tiltenkt hverdagsbruk. Noe man kan bruke på skolen, kontoret, stranden eller slentrende ut på nærmeste kafé. Felles for alle kjolene er at de er beregnet for å sys i faste stoffer.

Boken inneholder en egen seksjon om materialer og tekstiler. Til at stoffer spiller en så utrolig stor rolle i hva vi skaper og får til som syere, er mitt inntrykk at vi ofte vier altfor lite oppmerksomhet, tid og omtanke til tekstilvalg i syprosjekter. I verste fall kan feil stoffvalg føre til at et plagg blir ødelagt, ikke blir brukt eller ikke sitter som det skal. I beste fall kan et godt stoffvalg fremheve både dine og kjolens beste attributter, og ikke minst sørge for langvarig bruk og en følelse av kvalitet. Jeg mener at kombinasjonen av godt design, omhyggelig søm og gode tekstilvalg er det som løfter hobbysøm til et høyere nivå, og ønsker derfor å vie et eget kapittel til kunnskap om og forståelse av stoffene vi jo bruker mye innsats, penger og kjærlighet på.

Tre aktører jeg ser opp til, vil også ta oss med på hver sin masterclass i et tema som er viktig i forståelsen av tekstiler og stoffvalg, og hvor de har unik innsikt og ekspertise fra sitt daglige virke.

De fire designkonseptene som utgjør basen til de 16 kjolene er:

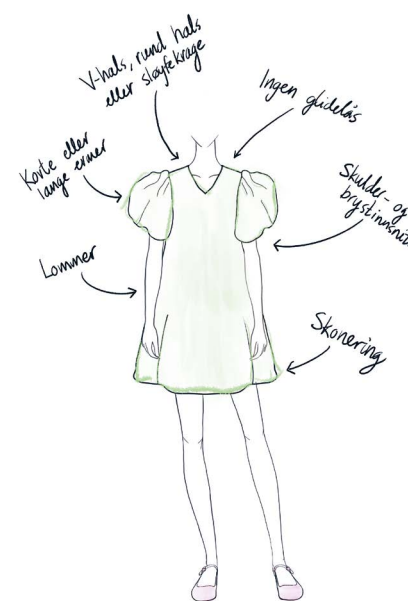
DAGMAR

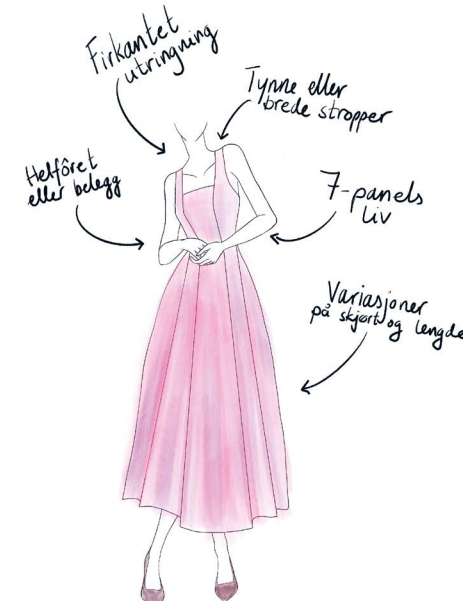
HALDIS

ANNI

BIRGIT

NÅR DU SKAL KLIPPE I STOFF

Begynn med å brette stoffet på langs, jarekant mot jarekant. Noen deler skal klippes midtstilt plassert på en brettekant. Om ikke klippes de ofte i par – altså to speilvendte biter som det er nyttig å klippe på likt.

Om du syr i et veldig bevegelig stoff, er det vanskeligere å holde kontroll på at trådretningen er riktig når stoffet er brettet på denne måten. Da kan det være lurt å klippe én og én bit uten å brette hele stoffet først.

Sørg for å jobbe på et flatt underlag, og rett ut alle bølger og krøller. Stryk stoffet før du klipper, om det har tydelige brettekanter eller krøller. Plasser mønsterbiten langs trådretningen og bruk vekter eller nåler for å holde mønsterbitene på plass på stoffet. Overfør markeringene fra mønsterbiten ved å klippe hakk i sømrommet (vær nøye så du ikke klipper innenfor sømrområdet), markere med knappenåler eller tråklesting eller ved å tegne med kritt på vrangsidene av stoffet.

Ta deg god tid og vær nøye med klippingen! Dette legger grunnlaget for hele det endelige resultatet.

TRÅDRETNING I ET VEVET STOFF

Et vevet stoff har to trådretninger. Trådene som går vertikalt, *renningstråden*, og trådene som går horisontalt, *innslagstråden*. Det er viktig at mønsterbitene ligger i trådretning for å unngå vridninger eller uønsket fall i stoffet.

Den enkleste måten å identifisere trådretningen på er ved å se på jarekanten. Dette er en grovere kant som finnes på hver kortsiden av stoff kjøpt som metervare. Jarekanten oppstår fordi stoffet er spent opp på en maskin under vevingen, noe som skaper små hull langs kanten. Denne kanten er ofte litt rufsete og kan være i en annen farge eller ha produsentens navn trykket på.

I et gjenbruksstoff, restestoff eller materiale som av en eller annen grunn ikke har en slik kant, kan du finne trådretningen ved å pille ut noen tråder langs kantene. Denne tråden, og tråden i 90 graders vinkel fra den, er stoffets to trådretninger.

Som regel sier vi at trådretningen du bør følge, er den vertikale renningstråden, men i et vevet stoff skal dette per definisjon ikke ha noe å si, og mønsteret blir like tråddrett om du klipper etter den horisontale innslagstråden.

SKRÅKLIPP

Dette er litt sprøtt: Selv om stoffet føles helt fast og stabilt om du drar i det langs trådretningen, blir det elastisk på skrå! At noe skråklippes, betyr at mønsterbitene klippes i 45 graders vinkel på stoffet i stedet for parallelt med trådretningen. Dette er hele grunnen til at det lett kan bli forskyvninger om man ikke er nøye med å klippe etter trådretningen – med mindre det gjøres med overlegg!

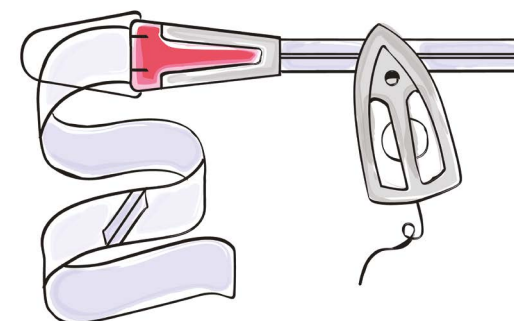
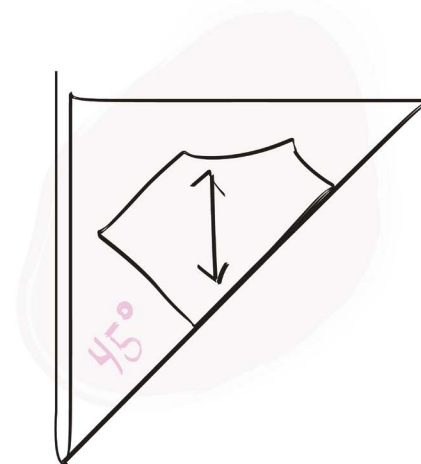
Å bruke elastisiteten i stoffet på denne måten kan gjøres med flere fordeler. Stoffet vil legge seg annerledes og får en annen type tyngde, noe som passer veldig godt til skjørt i sateng eller kjoler hvor man ønsker mer fall. Stoffet frynser seg heller ikke om det klippes på skrå, så det er ikke nødvendig å sikre klippekantene på samme måte.

Om en mønsterbit er ment å skråklippes, ser du gjerne at trådretningspilen er plassert i 45 graders vinkel. Men dette kan du også velge å gjøre på eget initiativ, om det er en effekt du ønsker. Bare vær oppmerksom på at du da jobber i et mer ustabil stoff og må være nøye for å unngå forskyvninger mens du klipper. For mest mulig presis klipping bør du klippe én og én mønsterbit, i stedet for å klippe to samtidig i brettet stoff. På mønsterbitene som skal klippes på brett, kan du klippe ut første halvdel først, for så å brette den over midtlinjen og bruke den som mal for å klippe ut den andre siden. Bruk en vinkellinjal og plasser pilen for trådretning på mønsterarket slik at den ligger i 45 grader. Det vil gå med litt mer stoff når du klipper på denne måten, beregn derfor 20–30 cm ekstra stoff i tillegg til oppgitt mengde i tabellen dersom du ønsker å skråklippe bitene.

SKRÅBÅND

Denne effekten brukes også til å lage skråbånd, som egner seg godt til bruk som avslutning rundt sårkanter, siden det former og legger seg pent rundt buede kanter. Skråbånd kan kjøpes ferdiglaget på stoffbutikken, eller du kan klippe og brette det selv i det samme stoffet som du syr i. Dette er enklest å gjøre med en *skråbåndsfolder*. Disse finnes i ulike størrelser, og du kan vurdere hvilken bredde du foretrekker på båndet, men en god standardstørrelse er 18 mm.

For å lage skråbånd klipper du remser dobbelt så brede som ønsket ferdig bånd. For et 18 mm ferdig brettet bånd må du klippe 36 mm brede remser. Bruk en vinkellinjal til å tegne opp, og sørg for å følge 45 graders vinkel. Remsene kan deretter skjøtes sammen til et lengre sammenhengende bånd. Før remsen gjennom skråbåndsfolderen, ta tak i håndtaket, og dra folderen sakte bakover over remsen mens du presser over brettekantene med strykejern etter hvert som den kommer ut gjennom den andre enden.

UTSTYR

Søm er en sånn type hobby hvor det kan være lett å gå seg famlende vill i utstyrsjungelen. Utstyr er gøy, og det er fort gjort å bli revet med. Mye av det som finnes, er ikke nødvendig, men gjør ting enklere, inspirerer eller gleder prosessen.

MINE MÅ-HA

SYMASKINEN

Din beste venn! Bruk tid på å bli kjent med hvordan den fungerer og hva den kan gjøre. Den trenger ikke å være avansert, men bør i hvert fall kunne sy rettsøm og sikksakk-søm, samt kunne justere nålposisjon og stinglengde.

EN SKIKKELIG GOD SAKS BEREGNET KUN FOR STOFF

Denne er det verdt å legge litt penger i. Test deg gjennom et par alternativer i butikken, og velg en med riktig tyngde og en form som kjennes bra i hånden. Den skal ha tyngde nok til å ligge stabilt når du klipper, men ikke slik at du blir sliten i hånden.

EN UNIVERSALSAKS

Til å klippe alt annet enn stoff.

TRÅDKLIPPER

En minisaks som alltid kan ligge ved symaskinen, til å klippe tråder underveis.

MÅLEBÅND

Målebåndet fortjener fast plass over nakken! Det brukes til alt – ta kroppsmål, finne størrelser, måle lengder og kontrollere sømmer.

TEKNIKKER OG BEGREPER

STIKNINGER

Forskjellen på en *konstruksjonssøm* og en *stikning* er at en stikning er en maskinsøm som synes fra rettsiden av plagget. I konstruksjonen av plagget syr vi som oftest delene sammen rett mot rett for at alle sømmer og sømrom skal gjemmes på innsiden, men av og til er det nødvendig (eller også bare dekorativt) med synlige stikninger.

Når jeg syr stikninger, pleier jeg å bruke en litt lengre stinglengde (3–3,5 mm), og feste trådene for hånd på vrangsidene fremfor å sy frem og tilbake i hver ende med maskinsøm.

TOPPSTIKNINGER

Toppstikninger er sømmer som synes på utsiden av plagget. De kan være nødvendige for å forsterke visse områder på plagget, eller kun være visuelt dekorative.

STØTTESTIKNINGER

Støttestikninger er sømmer brukt for å holde belegg eller fôr på plass på innsiden av for eksempel en halsåpning. De sys gjennom sømrommet og fôret eller belegget, og synes dermed på rettsiden av fôret eller belegget, men skal ikke synes på utsiden av plagget.

HÅNDSØM

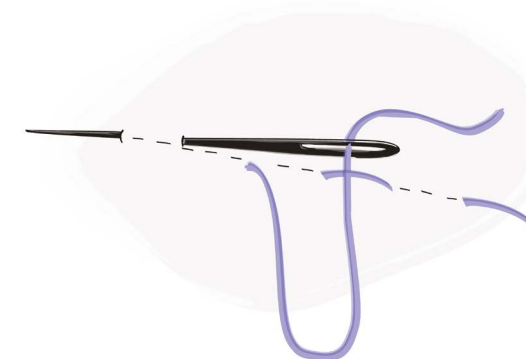
Det tok lang tid fra jeg begynte å sy, til jeg ble komfortabel med nål og tråd for hånd. Nå har jeg imidlertid lært meg å sette pris på nytten det gjør for presisjon, pene opplegg og detaljer der det er vanskelig å komme til med maskinsøm. Jeg veksler ofte fortløpende mellom symaskin og håndsøm i et prosjekt, men jeg liker særlig godt når jeg har gjort meg ferdig med all maskinsøm, å ta med meg prosjektet til sofaen med en god serie for å legge siste hånd på verket.

For å begynne, hold nålen mellom tommel og langfinger, og skyv den gjennom stoffet med fremsiden av pekefingeren. Trekk forsiktig tråden nesten helt gjennom, men la det være igjen en liten trådhale, og fest tråden ved å sy tre sting oppå hverandre. Her er noen håndsømteknikker jeg ofte bruker:

TRÅKLESTING

Tråklesting er et alternativ til knappenåler, for å holde noe midlertidig sammen før du syr med maskin. Jeg bruker det ofte når jeg trenger mer stabilitet og presisjon enn det jeg synes knappenålene gir. Og det tar faktisk ikke lengre tid heller. Tråklesting kan også brukes for å markere plasseringer for lommer, innsnitt, hakk eller annen informasjon fra mønsterarket.

Sy opp og ned fremover på stoffet med 1–2 cm mellomrom. De store stingene gjør det lett å sprette ut tråden senere. Dette er ikke en stabil søm, så ikke bruk den til å sy sammen plagg, men kun som en midlertidig søm.

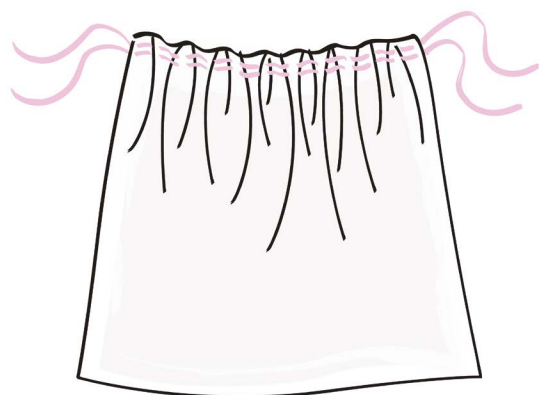
RYNKING

Rynking brukes for å tilføre volum i blant annet skjørt og ermer, og for å lage dekorative detaljer.

FOR Å LAGE RYNKER:

Still inn symaskinen på maks stinglengde, og trekk ut både over- og undertråd slik at du har en god trådhale før du begynner å sy. Sy deretter en søm uten å feste tråden i endene, og klipp tråden i motsatt ende av sømmen slik at du har en tilsvarende lang trådhale der.

Ta tak i undertrådene fra den ene enden og trekk forsiktig for å rynke sammen stoffet. For bedre kontroll over rynkene og for å forhindre at rynketråden ryker, sy to eller tre parallelle rynketråder, avhengig av tykkelsen på stoffet du jobber med. Når du har rynket inn ønsket vidde, kan du eventuelt feste rynketrådene med en håndsøm nål for å holde vidden konstant mens du distribuerer rynkene jevnt.

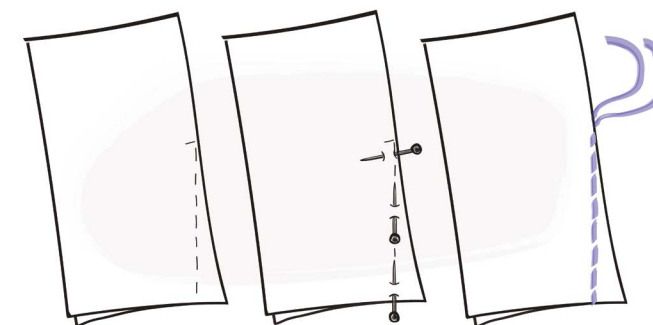
INNSNITT

Innsnitt brukes til å skape form og tilpasse plagget til kroppens konturer, ofte i områder som midjen, bysten, skuldrene og hoftene. Innsnittene er markert som kjegle- eller diamantformer på mønsterarket.

SY INNSNITT

Marker spissen og begge endene av innsnittet fra mønsterarket over på stoffet. Bruk en linjal til å trekke rette linjer mellom punktene med kritt. Brett innsnittet på langs slik at de to bena ligger parallelt over hverandre, og vær nøye med å markere spissen med en knappenål på tvers. Begynn å sy en rett linje fra innsnittets bredeste punkt mot spissen. Målet er at innsnittet skal synes minst mulig eller *gå ut i ingenting*. For å oppnå dette kan du bue sømmen noen få millimeter ut ved spissen i stedet for å sy rett av. Klipp av tråden med en liten trådhale, og fest den med et par sting for hånd.

Press innsnittet i retningen som står anvist i syveiledningen. Bruk gjerne en pressepute eller et sammenbrettet stoffstykke for å fylle ut fasongen og lettere kunne presse innsnittet jevnt.

MATERIALER

NATURMATERIALER

Naturmaterialer utvinnes av råmateriale fra planter og dyr og har vært grunnstammen i tekstilproduksjon gjennom århundrer. Disse materialene har egenskaper som god pusteevne, naturlig temperaturregulering og at de føles behagelige mot huden. Forutsatt at de ikke er behandlet med syntetiske kjemikalier, kan disse fibrene komposteres og inngå i et sirkulært kretsløp.

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at selv om et stoff er laget av et naturmateriale, betyr det ikke at det nødvendigvis er bærekraftig. Produksjonen kan involvere høyt vannforbruk, bruk av skadelige kjemikalier i farging og etterbehandling og dårlige arbeidsforhold på fabrikkene.

BOMULL

Produseres av frøfibre fra bomullsplanten og er kjent for sin allsidighet og pusteevne. Bomull absorberer fuktighet godt, noe som bidrar til komfort under varme forhold. Vær obs på at bomull kan krympe ved vask, så beregn derfor litt ekstra når du kjøper inn, og forvask alltid stoffet før du klipper i det.

LIN

Lages av fibre fra linplanten, og er svært slitesterkt og enda mer pustende enn bomull. Lin føles kjølig mot huden, har en karakteristisk tekstur og blir mykere over tid. Lin krøller lett, men dette er en del av stoffets sjarm og naturlige estetikk.

ULL

Et animalsk fiber som kommer fra sauens pels. Ull er varmt, elastisk, slitesterkt og naturlig motstandsdyktig mot skitt og lukt. Ull kan absorbere mye fuktighet uten å føles vått, noe som bidrar til komfort i både varme og kalde forhold. Det er viktig å vaske ull skånsomt for å unngå at det krymper eller deformeres.

SILKE

Et animalsk fiber som produseres av kokongtrådene til silkeormen. Silke er kjent for sin glatte, myke tekstur og naturlige glans. Det er et sterkt fiber med lang levetid, men det er også delikat og krever skånsom behandling. Silke tåler ikke sol og svette, og bør vaskes for hånd eller renses for å bevare sine egenskaper og unngå skade.

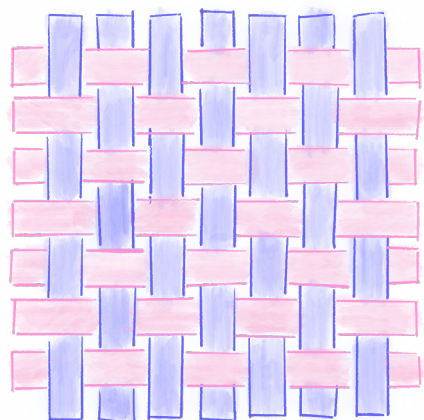
STOFFER OG EGENSKAPER

LERRET

Lerretsvevning er den enkleste vevemetoden. Trådene veves vekselvis over og under hverandre til et jevnt og stabilt stoff.

Bomullslerret er lett, allsidig og enkelt å håndtere. Linstoffer vevet på denne måten har karakteristisk tekstur, og er myke og behagelige på kroppen. Viskose crepe, et lett stoff med fin drapering som egner seg godt til svale sommerkjoler, er også en type lerret.

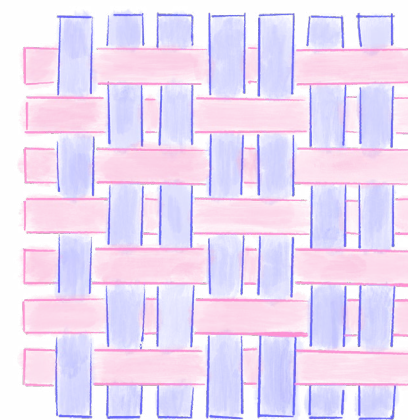
Tykkere bomullskanvas og Oxford lages på lignende måte, men det brukes flere tråder i hver krysning for å skape et tykkere stoff med mer tekstur. De skiller seg fra lettere bomullslerreter ved at de krøller seg mindre, men rakner lettere. Stoffet som dette brukes ofte i tykkere skjorter eller i hverdagskjoler til de kaldere sesongene.

POPLIN

Til forskjell fra lerretsvevning brukes det i poplinvevning ulike tykkelser på trådene i innslag og renning, eventuelt to tråder i den ene retningen. Dette skaper en subtil ribbeeffekt på overflaten, og resulterer i en finere tekstur og en krisp følelse. Jeg foretrekker som regel poplin over bomullslerret når jeg skal sy lette bomullskjoler.

I seersucker brukes en variert ribbevevning for å skape den bølgede overflaten. Dette gjør stoffet utrolig luftig og lett, og helt ideelt for sommerkjoler. Shantung er en type silkepoplin, kjent for sin grove struktur og naturlige glans. Det er tettvevet, har en litt uregelmessig overflate grunnet den ulike tykkelsen på trådene, og veves ofte med ulik farge i rennings- og innslagstråd, noe som skaper en subtil farge-skiftende effekt. Dette er en av de tykkeste silkevevningene. Den brukes til formelle kjoler hvor den faste strukturen og nesten skinnende overflaten kommer til sin rett.

VEDLIKEHOLD

Å ta godt og riktig vare på stoffet kan være med på å forlenge levetiden til og kvaliteten på et plagg. Da er det viktig å ta hensyn til ulike kvaliteters vedlikeholdsbehov.

Om stoffet ditt tåler vask, og spesielt om det er laget av bomull, er det alltid lurt å forvaske det før du begynner å sy. Bomullsstoff har en tendens til å krympe første gang det vaskes, og derfor er det bedre å sørge for at dette skjer før du begynner å sy, slik at plagget ikke krymper i etterkant.

Om du kjøper metervare i en butikk, følger det oftest med en liten lapp med symboler for vedlikehold. Følg disse anvisningene nøye for å ta best mulig vare på kjolen din. Det er ikke nødvendigvis like lett å vite hva som er rett vedlikehold når det gjelder overskudds- eller gjenbrukstekstiler, men for å undersøke hvilket materiale stoffet er laget av, er en brenntest en metode som kan gi en pekepinn.

Klipp av en liten bit av stoffet, tenn på det og se hvordan det reagerer. Et *plantebasert* materiale vil lukte papir og bli til lett aske. Et *animalsk* materiale lukter hår og får en klumpete og sprø tekstur. Et *syntetisk* materiale vil lukte kjemisk og smelte til en seig klump.

Noen generelle huskereglar: Bomull kan som regel vaskes på høyere temperaturer. Lin trives best med litt lavere temperaturer, og silke og ull bør behandles med ekstra forsiktighet – håndvask eller rens er ofte det beste. Syntetiske stoffer som polyester tåler mer, men unngå å vaske dem for varmt for å forhindre slitasje. Lufttørring er som regel best for de fleste stoffer. Heng opp klærne eller tørk dem flatt for å bevare formen. Unngå å bruke tørketrommelen på delikate stoffer som silke og ull, og prøv å tørke disse i skyggen for å unngå misfarging.

Så angående strykejernet: Pass på å bruke riktig temperatur for materialet! Bomull og lin tåler høy varme, mens syntetiske stoffer og delikate materialer som silke og ull trenger lavere temperaturer. Må du bruke høyere temperatur på et materiale som egentlig ikke tåler det, for eksempel for å feste vliselin, kan du legge et bomullsklede mellom til beskyttelse.

Se etter og reparer små skader som hull eller løse tråder fortløpende. Dette kan forhindre at små problemer blir større. Gjør det også til en vane å fjerne nupper som oppstår, og bruk en steamer til å dampe klærne dine så de holder seg freshe og fristende i skapet mye lenger.

På neste side ser du noen vanlige symboler som indikerer hva stoffet tåler av vask, stryking og tørking.

VASK

Tåler ikke vask

Normal maskinvask maks 40°
Bomull og polyester

Normal maskinvask maks 60°
Lin, bomull og polyester

Normal maskinvask maks 95°
Bomull

Tåler kun håndvask
Ull og silke

Finvask maks 30°
Acetat, akryl og behandlet ull

Finvask maks 40°
Viskose og polyester

Finvask maks 60°
Lin, bomull og polyester

Finvask maks 95°
Bomull

TØRK

Tørkes hengende

Skal tørkes flatt

Tåler ikke tørking i trommel

Skånsom tørking i trommel

Normal tørking i trommel

STRYK

Tåler ikke stryking

Tåler stryking på lav temperatur
Polyamid, acetat og akryl

Tåler stryking på medium temperatur
Ull, silke, viskose og polyester

Tåler stryking på høy temperatur
Bomull og lin

RENS

Tåler ikke kjemisk rens

Tåler rens

Tåler skånsom rens

Oppskrifter

VÅR

Vinteren har sluppet taket, og vårens friske pust vekker liv i alt rundt oss. Våren representerer så mye fint! Mer sosialt, flere planer, hevet blikk og en glede og spenning over det som ligger i vente. Ikke minst byr våren på en slags debut for mange av de friske kjolene i skapet som har ligget i vinterdvale. Med mulighet for å både kaste jakken og droppe strømpebuksene er det noe befriende over denne sesongen.

Jeg forbinder våren med feiringer, festligheter og et behov for å oppleve mer og treffe flere. Derfor har jeg lagt opp til at vår-utgavene av kjoleprosjektene skal by på et litt mer pyntet, ekstravagant og spesielt design, og kan gi det lille ekstra som passer til anledninger som bryllup, 17. mai og hagefest.

Til de fire vår-prosjektene anbefaler jeg å bruke lette, men strukturerte og iøynefallende stoffer som jacquard og sateng. Let gjerne etter tekstiler som er litt stive og evner å holde på fasong og struktur. Dette vil for eksempel være med på å fremheve detaljer i ermer og sløyfer, og samtidig gi volum og form til skjortene. Ikke vær redd for at det blir for mye – velg gjerne stoffer med både farger og karakter. *More is more!*

Dagmar	side 53
Haldis	side 61
Anni	side 69
Birgit	side 77

Anni (Vår)

Jeg er ikke fremmed for en søt sløyfe, og i denne kjolen får den hovedrollen. Sammen med puffermer og et voluminøst skjørt med lommer i sidene er resultatet en kjole som både er søt og sofistikert. Ikke vær redd for å velge et iøynefallende stoff med mønster eller spill for å komplementere detaljene i kjolen. Min versjon er sydd i blomstret brokade i pastellfarger.

MØNSTERBITER

Vår	Forstykke	Klipp én mot brett
Vår	Bakstykke	Klipp én mot brett
Vår/Sommer	Erme	Klipp ett par
Vår	Sløyfekrage ¹	Skråklipp ett par på 45° vinkel
Vår	Halsbelegg	Klipp én mot brett
	Lomme	Klipp to par

¹ Denne mønsterbiten må skjøtes før den klippes ut i stoff.

STOFFANBEFALINGER

Brokade
Duchess sateng
Shantung

STOFFMENGDE

Størrelse	34	36	38	40	42	44	46	48	50
Lengde ⁴	2,9 m	2,9 m	3 m	3 m	3 m	3 m	3,1 m	3,1 m	3,2 m

TEGN SELV¹

Skjørt forstykke:	
62 cm × 53 / 57 / 61 / 65 / 69 / 73 / 79 / 85 / 91 cm ²	Klipp én mot brett
Skjørt bakstykke:	
62 cm × 51 / 55 / 59 / 63 / 67 / 71 / 77 / 83 / 89 cm ²	Klipp én mot brett

² Hvis du ikke får plass til skjørtets fulle bredde på den vertikale trådretingen, klipp skjørtene tråddrett på *inn-slagets* trådreting for å få plass til hele skjørtebredden uten å måtte skjøte.

TILBEHØR

Strikk 1,5 cm × 52 / 56 / 58 / 60 / 62 / 64 / 66 / 69 / 73 cm ³
Vliselin til belegg

³ Målet for høyde er likt for alle, bredden velger du basert på størrelse (34–50).

⁴ Lengden er beregnet til 140 cm bred stoffrull.

SYVEILEDNING

BAKSTYKKE

- 01 Sy skulderinnsnittene på bakstykket. Press innsnittene mot midt bak.

FORSTYKKE

- 02 Sy brystinnsnittene på forstykket. Press innsnittene oppover.

- 03 Plasser forstykket rett mot rett på bakstykket og sy skuldersømmene med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent, og press deretter begge sømrom mot forstykket. Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det igjen mot forstykket.

HALSBELEGG

- 04 Stryk vliselin på vrangsidene av halsbelegget, og sikre ytterkanten med overlock eller sikksakk-søm.

- 05 Plasser belegget rett mot rett langs splitten midt foran på forstykket, og sy det fast kun langs splittåpningen med 1 cm sømrom.

- 06 Trim ned sømrommet langs hver side av splitten. Klipp til litt ekstra midt foran i spissen, men pass på å ikke klippe gjennom sømlinjen.

- 07 Press sømrommet mot belegget og sy en støttestikning gjennom belegget og sømrom.

- 08 Press belegget til vrangsidene av splittåpningen samtidig som du ruller ytterstoffet et par millimeter over belegget, slik at det ikke vil synes fra rettsiden.

- 09 Sy fast toppen av belegget langs halskanten med en tråklesøm med ca. 0,5 cm sømrom.

SLØYFEKRAGE

- 10 Legg de to sløyfekragene rett mot rett og sy sammen toppen. Press sømrommet mot den ene kragebiten. Dette er nå innsiden av sløyfekragen.
- 11 Sett et merke midt bak i nakken på bakstykket. Legg utsiden av kragen rett mot rett på bakstykket og sørg for at hakkene for midt bak ligger på linje. Nå fast kragen utover hver side frem til hver side av splitt-åpningen. Sy fast kragen med 1 cm sømrom og press sømrommet mot kragen.
- 12 Brett sløyfekragen rett mot rett igjen og sy sammen kortsidene.
- 13 Sy igjen nederkanten fra ytterst på båndet og frem til halskanten på kjolen. Press sømrommet mot innerkragen. Trim ned sømrommet langs kortsidene og klipp ned hjørnene. Gjenta for motsatt side.
- 14 Vreng begge endene av sløyfekragen til rettsiden gjennom det åpne partiet, og press dem flate. Press den åpne nederkanten på innerkragen 1 cm mot vrangsiden.
- 15 Plasser den pressede kanten på innerkragen så den dekker over sømrommet til halskanten, og fest med knappenåler. Sy fast fra rettsiden med en søm som treffer midt i forrige søm, slik at den synes minst mulig (*stitch in the ditch*), eller fra vrangsiden med usynlige faldesting for hånd.

SIDESØMMER

- 16 Plasser forstykket og bakstykket rett mot rett og sy sidesømmene. Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press sømrommet mot forstykket.

ERMER

- 17 Sikre sårkantene på hver side av ermet med overlock, sikksakk-søm eller skråbånd.
- 18 Brett ermet rett mot rett på langs og sy sammen midt under med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent.
- 19 Brett ermefalden 0,5 cm mot vrangsiden og press. Brett falden igjen med 2 cm mot vrangen og sy fast med en stikning langs brettekanten for å lage en løpegang. La det være en åpning på et par centimeter til å tre strikken inn gjennom.

↳ Kjolen er sydd i brokade kjøpt i stoffdistriktet ved Montmartre i Paris.

Klipp strikken i to like deler. Fest en sikkerhetsnål i enden av strikken og tre den gjennom løpegangen og ut på andre siden. Fest en knappenål i motsatt ende av strikken for å unngå at den forsvinner inn mens du trer.

Overlapp endene av strikken og sy frem og tilbake noen ganger for å feste den godt.

Plasser hele strikken ned i løpegangen, og fullfør stikningen for å lukke løpegangen.

Sy to parallelle rynketråder mellom markeringene langs toppen av ermet. Dra i undertrådene for å rynke sammen ermetoppen til å passe ermehullet på kjolen.

Vreng livet til vrangsiden, og plasser ermet inn i ermehullet rett mot rett. Posisjoner sømmen midt under ermet på linje med sidesømmen til kjolen, pass på at hakkene på for- og bakstykket er parallelle, og sørg for at rynkene langs toppen ligger jevnt fordelt. Sy fast ermet med 1 cm sømrom.

Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det mot ermet.

Vreng ermet til rettsiden og sprett ut synlig rynketråd.

Gjenta steg 17–26 for det andre ermet.

SKJØRT

Plasser en lommepose rett mot rett på hver side av skjørtets bakstykke. Lommen skal plasseres 6 cm nedenfor toppkanten. Sy fast med 1 cm sømrom.

Sy overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom bak lommen. Press sømrommet mot lommen og sy en støttestikning gjennom lomme og sømrom.

Plasser en lommepose rett mot rett på hver side av skjørtets forstykke. Lommen skal plasseres 6 cm nedenfor toppkanten. Sy fast med 1 cm sømrom.

Sy overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom bak lommen. Press sømrommet mot lommen og sy en støttestikning gjennom lomme og sømrom.

31 Plasser forstykket og bakstykket rett mot rett og sy sidesømmen fra toppen av skjørtet, rundt lommen og ned til falden. Sy overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press sømrommet og lommen mot forstykket.

32 Sy en toppstikning langs lommeåpningene fra rettsiden av forstykket for å holde lommen på plass. Sørg for at du kun syr gjennom forstykket og den øverste lommeposen. Avslutt med en forsterkningssøm på ca. 5 mm gjennom forstykket og lommen, tvers over langs toppen og bunnen av lommeåpningen.

Gjenta steg 31–32 for den andre siden.

33 Sy to parallelle rynketråder rundt toppen av skjørtet, og trekk i undertråden slik at området rynkes sammen til å passe omkretsen av livet.

34 Plasser livet rett mot rett på skjørtet med sårkantene parallelt. Distribuer rynkene på skjørtet jevnt rundt livets omkrets og sørg for at sidesømmene havner på linje. Sy skjørtet fast til livet med 1 cm sømrom. Press sømrommet mot livet og sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom.

FALD

35 Legg opp kjolen ved å presse falden 1 cm mot vran-gen, og press deretter opp 5 cm til, slik at sårkanten skjules på innsiden av falden. Sy fast med en stikning fra rettsiden, eller med faldesting for hånd.

SOMMER

Oppskrifter

SOMMER

Finnes det noe bedre enn en årstid hvor utgangspunktet når man står opp, er å slenge på seg en kjole og ta ting derfra? For min egen del er i hvert fall kjolen en daglig uniform fra juni til august.

Jeg synes sommerkjoler skal være uanstrengte og praktiske samtidig som de er vakre og elegante. Formålet med sommer-variantene er derfor at de skal kunne være med deg gjennom en hel dag – på en svipptur innom butikken, når du sykler for å bade, når du griller i hagen, og når du avslutter kvelden med noe i glasset på en bar. Uten å føle at du vil eller bør skifte. Kjolen spiller på lag, og du er fri til å dra dit dagen tar deg.

Lette og pustende stoffer som lin, lettvevet bomull og muselin er perfekte for sommeren. Det er også seersucker og poplin, som gir hold til kjolens fasong og har en sval og krisp følelse mot huden.

Dagmar	side 93
Haldis	side 101
Anni	side 109
Birgit	side 117

Birgit (Sommer)

Dette er en minimalistisk og stilren midikjole. I denne utgaven av Birgit er de tykke stroppene byttet ut med tynne spagettistropper for en mer sommerlig og lett fremtoning. Den lange splitten foran tilfører både eleganse og bevegelsesvidde. Kjolen egner seg spesielt godt i lin.

MØNSTERBITER		
	Midt forstykke ¹	Klipp én mot brett
	Side forstykke ¹	Klipp ett par
	Midt bakstykke ¹	Klipp ett par
	Side bakstykke ¹	Klipp ett par
Sommer/Høst	Belegg midt forstykke	Klipp én mot brett
Sommer/Høst	Belegg side forstykke	Klipp ett par
Sommer/Høst	Belegg midt bakstykke	Klipp ett par
Sommer/Høst	Belegg side bakstykke	Klipp ett par

¹Denne mønsterbiten må skjøtes før den klippes ut i stoff.

STOFFANBEFALINGER	
Lin	
Viskose krepp	
Bomullsvoile	

STOFFMENGDE	
Størrelse	34 36 38 40 42 44 46 48 50
Lengde ²	2,3 m 2,3 m 2,3 m 2,3 m 2,4 m 2,4 m 2,4 m 2,4 m 2,4 m

TEGN SELV		
Stropper	3 cm x 80 cm	Skråklipp én på 45° vinkel

TILBEHØR	
Ca. 40 cm lang usynlig glidelås	
En liten hekte	
Viselin til belegg	

²Lengden er beregnet til 140 cm bred stoffrull.

↳ Kjolen er sydd i mind the MAKER Nisa Softened Linen fra METERMETER.

SYVEILEDNING

BAKSTYKKE

- 01 Sikre sårkantene langs sidene av de fire bakstykkedelene med overlock eller sikksakk-søm.
- 02 Plasser side bakstykke rett mot rett på midt bakstykke. Sørg for at hakkene stemmer overens, og sy sammen panelsømmen. Press sømrommet åpent. Gjenta for det andre bakstykket.
- 03 Sett inn en glidelås mellom de to bakstykkene. Plasser den ene siden av glidelåsen rett mot rett midt bak på det ene bakstykket med toppen av glidelåsbåndet kant-i-kant med toppkanten av bakstykket. Sy fast glidelåsen til kjolen. Gjenta for den andre siden.
- 04 Legg bakstykkene rett mot rett og fullfør sømmen midt bak fra glidelåsen til nederkanten av bakstykket. Press sømrommet åpent.

FORSTYKKE

- 05 Sikre sårkantene langs sidene av de tre forstykkedelene med overlock eller sikksakk-søm.
- 06 Plasser side forstykke rett mot rett på midt forstykke. Sørg for at hakk stemmer overens, og sy sammen panelsømmen. Sy sakte over buen slik at du har god kontroll på at stoffet ikke klumper seg. Klipp noen v-formede hakk i sømrommet langs buen og press sømrommet åpent. Det kan være lurt å bruke en pressepute eller et sammenrullet stoffstykke under sømmen for å lettere presse buen jevnt. Gjenta for den andre siden.
- 07 Marker splitten med en knappenål tvers over sømmen så høyt du ønsker den, i den venstre panelsømmen. Hakk markert på mønsterbiten er et godt utgangspunkt.

08 Begynn fra falden og sy en toppstikning fra rettsiden med ca. 0,5 cm avstand langs panelsømmen. Når du kommer til markeringen, la symaskinnålen stå i ned-posisjon, løft trykkfoten, og roter arbeidet 90 grader slik at du kan fortsette tvers over sømmen. Sy frem og tilbake for å sikre splitten. Roter arbeidet igjen, og fortsett toppstikningen ned langs motsatt side av sømmen med samme avstand.

09 Sprett ut panelsømmen opp til splittmarkeringen og fjern alle løse tråder.

SIDESØMMER

10 Plasser for- og bakstykket rett mot rett. Sørg for at hakkene stemmer overens, og sy sammen sidesømmene. Press sømrommet åpent.

STROPPER

11 Brett og press stroppen på langs rett mot rett. Sy sammen med 1 cm sømrom. Trim sømrommet ned til et par millimeter, og bruk en rouleauvender til å vrenge stroppen til rettsiden. Press flat. Klipp stroppen i to like store deler.

12 Plasser stroppene rett mot rett mellom markeringene på forstykket. Sårkanten skal ligge kant-i-kant med toppen av forstykket. Sy fast med en tråklesøm med ca. 0,5 cm sømrom.

13 Mål og klipp stroppen til ønsket lengde (36–38 cm er et godt referansepunkt). Plasser den motsatte enden av hver stropp rett mot rett mellom markeringene langs toppen av hvert bakstykke. Kontroller at stropene ikke ligger vridd, og sy fast med en tråklesøm og ca. 0,5 cm sømrom.

BELEGG

14 Stryk vliselin på vrangside av alle beleggdelene.

15 Plasser belegg side forstykke rett mot rett på belegg midt forstykke. Sørg for at hakk stemmer overens, og sy sammen. Press sømrommet åpent. Gjenta for den andre siden.

Plasser belegg side bakstykke rett mot rett på belegg midt bakstykke. Sørg for at hakk stemmer overens, og sy sammen. Press sømrommet åpent. Gjenta for den andre siden. 16

Legg hvert av bakstykkene rett mot rett på forstykket og sy belegget sammen i sidesømmene. Press sømrommet åpent. 17

Sikre sårkantene langs nederkanten av hele belegget med overlock eller sikksakk-søm. 18

Med stroppene vendt ned og glidelåsen brettet ut mot rettsiden, plasser belegget rett mot rett og nål det fast rundt toppkanten av kjolen. De løse kortendene av belegget skal ligge kant-i-kant med glidelåsbåndet midt bak. Sørg for at sidesømmene havner på linje, og sy fast med 1 cm sømrom. Kryss sømmen tvers over glidelåsbåndet i hver ende. 19

Klipp noen hakk i sømrommet langs den buede kanten. Press sømrommet mot belegget, og sy en støttestikning gjennom sømrommet og belegget. 20

Med glidelåsens tenner pekende mot rettsiden avstoffet, brett fôret rett mot rett over glidelåsen og sy det fast langs glidelåsens sømrom på begge sider. Klipp av sømrommet i hjørnet ved toppen av glidelåsen og vring til rettsiden. Bruk en nål til å pirke ut hjørnene. 21

Plasser belegget på innsiden av kjolen, og press rundt kanten fra rettsiden samtidig som du ruller ytterstoffet et par millimeter lenger opp enn belegget, slik at det ikke vil synes fra rettsiden. Du kan feste belegget ytterligere med et par usynlige sting for hånd gjennom panelsømmene. 22

FALD OG FINISH

Press falden 1 cm mot vrangen, og press deretter opp 1 cm til, slik at sårkanten skjules på innsiden av falden. Begynn ved splitten foran og sy fast falden med en stikning fra rettsiden, eller med faldesting for hånd. 23

Fest en liten hekte på hver side av toppen av glidelåsen midt bak med noen sting for hånd. 24

Masterclass

FARGEANALYSE

I Stockholm driver Åsa Sannerheim sitt fargestudio, hvor hun hjelper mennesker å kartlegge hvilke farger de kler best. Gjennom fargeanalyse finner hun frem til paletten som dine naturlige farger vil harmonere med, slik at du kan velge klær, tilbehør og sminke som fremhever dine beste trekk. Å gjøre deg kjent med hvilke farger og nyanser du naturlig kler, i stedet for å velge den som er mest trendy for øyeblikket, tror jeg har en langsiktig verdi og vil bidra til at garderoben din blir både mer personlig og mer langvarig. Da jeg først ble oppmerksom på personlige fargepaletter, dro jeg til Åsa for å ta en analyse. Hun svarte så godt på alt jeg lurte på rundt denne nyoppdagede fascinasjonen, og jeg tenkte med en gang på at dette er noe jeg vil ha med i denne boken! Jeg er veldig takknemlig for at Åsa ville bidra med sin innsikt, og håper det gir deg en god introduksjon til alle mulighetene som ligger i farger.

OS → Oda Stormoen
 ÅS → Åsa Sannerheim

OS Hva er det med farger som fascinerer deg?

ÅS Skjønnhet i alle former har alltid interessert meg. Som barn samlet jeg på steiner, klippet ut vakre bilder fra ukeblader og tegnet i timevis. Etter hvert gikk jeg på kunsthøgskole og utdannet meg til blomsterdekoratør. Da jeg oppdaget fargeanalyse, ble jeg helt fascinert. Farge er en umiddelbar, sanselig opplevelse, og her var det et veldig konkret system for å forstå hvordan fargeharmonier fungerer i praksis. Når det i tillegg handler om menneskelig fargesetting og skjønnhet, finnes det en ytterligere dimensjon som handler om selvbilde, selvtillit og hvordan vi forholder oss til mote- og skjønnhetsindustrien.

OS Kan du gi en introduksjon til hvordan du jobber med farger, og fargesystemet TCI?

ÅS Fargeanalyse handler om forholdet mellom fargene vi naturlig har i oss selv, i hår, hud og øyne, og fargene vi bruker, i form av klær, sko, tilbehør og sminke. Jeg er utdannet i True Colour International, et australsk system som bygger på Munsell Color System, lignende NCS, som vi er mer kjent med i Skandinavia. Farge defineres og kategoriseres ut fra tre dimensjoner: temperatur (hue), værdi (value) og intensitet (chroma). Naturlig fargeharmonier oppstår når vi kombinerer farger med lignende karakter, så alle farger er derfor delt inn i tolv unike paletter. Den paletten man blir tildelt, ligner ens egen fargesetting i hår, hud og øyne. Litt forenklet kan man altså si at jeg hjelper kunden med å speile sine egne farger.

OS Hvordan går du frem for å analysere en persons fargepalett?

ÅS Analysen gjennomføres med fullspektrumbelysning og nøytral grå bakgrunn. Jeg draperer mine kunder i en lang serie med farger for å avgjøre hvor de ligger mellom varmt og kaldt, lyst og mørkt, klart og dempet. Prosessen er «bedre eller verre», to farger settes opp mot hverandre om gangen. Vi ser etter helhet og harmoni og observerer hvordan kundens egne farger endres, avhengig av hvilken farge vi draperer med. Etter en stund blir mønstre synlige, hvor det stemmer og hvor det oppstår problemer, og dette hjelper oss med å finne ut nøyaktig hvor fargene skal ligge.

OS Hvilket potensial ligger i det å kjenne sin egen fargepalett når man skal lage sin egen garderobe?

ÅS Med en fargepalett blir man effektiv, selektiv og mer strategisk når man bygger sin garderobe, uansett om man handler ferdige plagg eller syr dem selv. Alt harmonerer med ens egen fargesetting, og i tillegg matcher alle klær med hverandre. Det blir automatisk fargekoordinert, noe som gir nye kombinasjonsmuligheter. Jeg opplever at mange synes det er befriende å få en fasit som gjør at de kan velge enklere og gjøre færre, men bedre kjøp, noe som går hånd i hånd med bevegelser som slow fashion og drømmen om en kapselgarderobe. For å kjøpe mindre må man også lære seg å kjøpe bedre!

OS Hva er noen av de største feilene folk ofte gjør når det kommer til fargevalg?

ÅS Vi lever i en intens billedverden med mange impulser rundt oss om hvordan vi skal se ut. Det er lett å gå seg vill i alle inntrykkene og se mer på alt rundt seg enn på det som faktisk er i speilet. Så jeg tror den vanligste feilen man gjør, er å lete utenfor seg selv. Fargeanalyse tilbyr en annen måte å se og tenke på, hvor mote, trender og hva andre har på seg, ikke er det viktige, men heller hvordan fargene samspiller med nettopp deg.

OS Hvordan kan man finne ut hvilken fargesesong man selv tilhører?

ÅS Det pleier å være vanskelig å finne ut selv. Vi har rett og slett vanskelig for å ta et skritt bort fra oss selv og våre egne preferanser. Men det finnes noen enkle knep for å begynne å se på farger på en mer fargeanalytisk måte på egen hånd. Første steg er å begynne å se plagget, eller stoffet, på deg selv i stedet for å se det på hengere, prøve-dukker eller modeller. Sørg for at du har godt dagslys og ikke har på sminke. Et godt triks er å be noen holde stoffet bak deg som en bakgrunn, i stedet for å prøve plagget på kroppen. Mange ganger hjelper det, fordi du blir omringet av fargen og kan ta litt avstand fra den.

OS Hva skal man tenke på for å vurdere om man kler en spesifikk farge?

ÅS Jeg pleier ikke å snakke om hvilke farger man passer i, det er veldig vagt. Jeg snakker i stedet om hvilke fargesettinger som allerede finnes i hår, hud og øyne. Det betyr at man ikke vil legge til det som ikke finnes, men heller ikke ta bort det som er der. En god farge kompenserer ikke for noe du mangler, men forsterker det du allerede har. Den rammer deg inn, setter deg i fokus og er som en naturlig forlengelse av fargene du har i deg selv.

OS Hva er egentlig forskjellen på varme og kalde farger, og hvem bør bruke hva?

ÅS Kalde farger er blåbaserte, varme farger er gulbaserte. I fargeanalyse på 80- og 90-tallet var det ofte bare varme eller kalde paletter, men i dag vet vi at de fleste er nøytrale, det vil si både varme og kalde. Det er derfor et tolvtonesystem gir så mye mer presisjon, her er nemlig fire paletter kald-nøytrale og fire paletter varm-nøytrale. Prinsippet er at klærne man bruker, skal ha samme fargetemperatur som man selv naturlig har. Her har man stor nytte av en fargevifte, de fleste har nemlig en ganske uklar oppfatning av hvordan en varm eller kald farge faktisk ser ut, særlig når det kommer til basisfarger som grått og beige.

OS Svart er en go-to-farge for mange. Men hva bør man egentlig se etter og tenke på når man velger nøytrale farger som svart og hvitt?

ÅS Dette er farger som har en spesiell status som mote-farger i Skandinavia. Generelt er mange av oss ukritiske til farger som vi har lært at inngår i en basisgarderobe, som svart, hvitt, grått og marineblått. At det skulle finnes farger som passer alle, stemmer dessverre ikke. Observer i stedet nøye hva fargen gjør med deg, og sammenlign med andre farger. Blir det bedre eller verre? For mange begynner faktisk fargereisen med at man ser at akkurat svart og hvitt ikke er optimale valg i forhold til andre farger. Det vekker nysgjerrighet og lyst til å finne ut mer om alternativene som finnes. Kanskje handler det om at det trengs mer varme eller mykhet, for eksempel.

OS Bør man variere egen fargebruk på tvers av årstidene, eller har man en konstant fargesesong til enhver tid?

ÅS Vi har samme palett hele året og hele livet, uansett solbrunhet og hårfargeskifter. Derimot velger vi kanskje å bruke fargene på forskjellige måter. Om vinteren legger vi ofte tyngden på mørkere farger og basisfarger, mens fokuset om sommeren er på lysere farger og aksentfarger. Det handler ikke om at fargeharmonien endres, men er helt og holdent kulturelt betinget. Vi forventer oss forskjellige farger avhengig av årstid, men også andre faktorer, som sosial sammenheng, yrke, stil og land. Fargeharmonien er alltid den samme, men vi kan variere fargene og deres sammensetning avhengig av behov.

Oppskrifter

HØST

Det er fort gjort å pakke bort kjolene når vi runder september, når høstløvet etter hvert faller og regnet står sidelengs. Men høsten er en nydelig årstid som er ypperlig for kjoler, selv om gradestokken kryper nedover. Velger man mer isolerende materialer som ull, kordfløyel eller denim, er man også noenlunde godt rustet for det som måtte komme av vær.

For mange er også høsten en tid hvor man kommer tilbake på jobb eller starter ved nytt studie, og skal finne flyt, tilstedeværelse og selvtilit i en hverdag hvor man må møte opp for seg selv og andre. Da hjelper det å føle seg bra i garderoben sin. Høst-kjolene er laget for å akkompagnere denne hverdagen, og for å være allsidige plagg til de fleste situasjoner.

Jeg synes høsten er en spennende årstid for å eksperimentere med ulike typer materialer og tekstiler. Jacquard er en favoritt, og særlig stoffer som cloqué, som har tekstur og dybde. Ull, denim og kordfløyel er også supre kvaliteter å bruke når temperaturene faller og man ønsker noe som føles solid.

Dagmar	side 133
Haldis	side 141
Anni	side 151
Birgit	side 159

Dagmar (Høst)

Denne kjolen har en babydoll-fasong med et høyt liv, rynket, voluminøst skjørt og en splittåpning i nakken med knytelukking. Sy den i stoffer med struktur og tekstur, gjerne jacquard-stoffer i tykkere kvalitet, som for eksempel cloqué og matelassé. Min kjole er sydd i cloqué.

MØNSTERBITER

Høst	Forstykke	Klipp én mot brett
Høst	Bakstykke	Klipp ett par
Vår/Høst	Erme	Klipp ett par
Vår/Høst	Ermebånd	Skråklipp ett par på 45° vinkel
Vår/Høst	Skjørt forstykke	Klipp én mot brett
Vår/Høst	Skjørt bakstykke	Klipp én mot brett

TEGN SELV

Knytebånd	5 cm × 64 cm	Klipp én
-----------	--------------	----------

STOFFANBEFALINGER

Cloqué
Matelassé
Bomulls- eller ulltwill

TILBEHØR

Ca. 1,5 m skråbånd (kjøp ferdig eller lag selv)

STOFFMENGDE

¹Lengden er beregnet til 140 cm bred stoffrull.

Størrelse	34	36	38	40	42	44	46	48	50
Lengde ¹	2,6 m	2,7 m	2,8 m	2,8 m	2,9 m	3 m	3,1 m	3,1 m	3,1 m

→ Kjolen er sydd i Dot Cotton Polyester Jacquard, overskuddstekstil fra The Fabric Sales.

SYVEILEDNING

BAKSTYKKE

- 01 Klipp knytebåndet på midten i to like store deler.
- 02 Brett det ene knytebåndet rett mot rett på langs og sy sammen fra den ene kortsiden og ned langsiden. Klipp av hjørnet, og vring båndet til rettsiden. Til dette kan du bruke en rouleauvender, eller du kan feste en sikkerhetsnål til rettsiden av båndet før du syr det sammen, og bruke den til å vrenge det. Press båndet flatt. Gjenta for det andre båndet.
- 03 Plasser båndene over markeringen på hvert sitt bakstykke rett mot rett med sårkanten parallelt med sårkanten midt bak. Sy fast med ca. 0,5 cm sømrom.
- 04 Sy to parallelle rynketråder på bakstykket fra hakket langs nakken til midt bak. Trekk i undertråden slik at området rynkes sammen til å måle 3 cm. Fest rynkene med en tråklesøm ca. 0,5 cm fra sårkanten.
- 05 Klipp et stykke skråbånd, ca. 38 / 39 / 40 / 41 / 41 / 42 / 42 / 43 / 43 cm² langt, og plasser det rett mot rett langs sårkanten midt bak. Brett ut båndet og sy det fast til kanten med en søm i den ytterste folden. Press sømrommet mot midten av båndet, og press deretter motsatt ende av båndet rundt sårkanten. Sy fast motsatt ende av båndet med en stikning innenfor brettekanten, eller med usynlige sting for hånd.

Gjenta steg 4–5 for det andre bakstykket.

- 06 Legg bakstykkene rett mot rett og sy sammen midt bak fra nederkanten og opp til hakket for splitt. Press sømrommet åpent helt opp midt bak, inkludert splitten. Fest sømrommet i splittåpningen med en stikning eller usynlige sting for hånd.

² Lengden velger du basert på størrelse (34–50).

KJOLELIV

07 Plasser et erme rett mot rett på forstykket. Sørg for at hakkene stemmer overens, og sy sammen med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent, og press deretter begge sømrom mot ermet. Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det igjen mot ermet.

08 Plasser motsatt ende av ermet rett mot rett på det tilsvarende bakstykket. Sørg for at hakkene stemmer overens, og sy sammen med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent, og press deretter begge sømrom mot ermet. Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det igjen mot ermet.

Gjenta steg 7–8 for det andre ermet.

09 Sy to parallelle rynketråder mellom hakkene på halskanten, og trekk i undertråden slik at området rynkes sammen til 7 cm. Fest rynkene med en tråklesøm ca. 0,5 cm fra sårkanten.

10 Klipp et stykke skråbånd, ca. 44 / 45 / 46 / 47 / 48 / 49 / 50 / 51 / 51 cm² langt, og plasser båndet rett mot rett langs halskanten. Brett ut båndet og sy det fast til halskanten med en søm i den ytterste folden. Trim ned overflødig bånd på hver side av nakken til 1 cm. Press sømrommet mot midten av båndet, og press deretter motsatt ende av båndet rundt sårkanten. Brett endene av skråbåndet inn mot bakstykket, og brett deretter båndet i sin helhet mot vrangsiden av halskanten. Sy det fast med en stikning langs brettekanten eller med usynlige sting for hånd.

11 Sikre sårkantene langs sidene på ermene, forstykket og bakstykket med overlock eller sikksakk-søm.

12 Legg forstykket og bakstykket rett mot rett, og sy sammen under ermet og ned sidesømmen. Press sømrommet åpent.

ERMER

13 Brett ermebåndet rett mot rett med kortendene kant-i-kant. Sy sammen med 1 cm sømrom for å danne en sirkel. Press sømrommet åpent.

Sy to parallelle rynketråder langs ermefalden, og trekk i undertrådene for å rynke sammen tilsvarende omkretsen til ermebåndet. 14

Plasser det sammensydde båndet rett mot rett rundt ermefalden og distribuer rynkene jevnt. Sy ermebåndet fast til ermet med 1 cm sømrom. Press sømrommet mot midten av båndet, og press deretter motsatt ende av båndet rundt sårkanten. Sy fast motsatt ende av båndet med en søm som treffer midt i forrige søm, slik at den synes minst mulig (*stitch in the ditch*), eller fra vrangsidene med usynlige sting for hånd. 15

Gjenta steg 13–15 for det andre ermet.

SKJØRT

Sikre sårkantene langs sidene av begge skjørtedelenene med overlock eller sikksakk-søm. 16

Plasser skjørtets forstykke rett mot rett på bakstykket og sy sidesømmene. Press sømrommet åpent. 17

Sy to parallelle rynketråder rundt toppen av skjørtet, og trekk i undertråden slik at området rynkes sammen til å passe omkretsen av livet. 18

Plasser livet rett mot rett på skjørtet med sårkantene parallelt. Distribuer rynkene på skjørtet jevnt rundt livets omkrets. Sørg for at sidesømmene og hakkene havner på linje. Sy skjørtet fast til livet med 1 cm sømrom. Press sømrommet mot livet og sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom. 19

FALD OG FINISH

Press falden 1 cm mot vrangen, og press deretter opp 1 cm til, slik at sårkanten skjules på innsiden av falden. Sy fast med en stikning fra rettsiden, eller med faldesting for hånd. 20

Sprett ut all synlig rynketråd. 21

Oppskrifter

VINTER

Vinteren er en nydelig årstid for å pynte seg litt ekstra. Det er noe med stemningen, lyset og kosen som gjør at jeg får lyst til å kle meg mer elegant, klassisk og til og med formelt. For mange kommer julebord, familieselskaper, nyttårsaften og andre festligheter på løpende bånd – dager hvor man gjerne går litt lenger i å kle seg pent. Til dager som dette kan du aldri gå feil med en klassisk sort panelkjole i for eksempel silketwill, men jeg synes heller ikke at man skal være redd for farger eller mer iøynefallende tekstiler, for eksempel med paljetter.

Kjolene til vintersesongen er laget for å både fremstå og føles særlig elegante og eksklusive – plagg som føles spesielle nok til å pryde noen av årets fineste dager. Stoffvalg blir dermed viktig for å løfte den totale opplevelsen opp på et ekstraordinært nivå. Til disse kjolene vil jeg derfor anbefale å unne seg et litt mer unikt stoff enn til vanlig. Let gjerne etter overskuddstekstiler fra designere – her er det masse gull å finne, som ofte både er av høy kvalitet og har spennende estetikk og karakter. Klassiske snitt får et moderne preg med pyntede stoffer som silketwill, shantung, paljettstoffer eller dramatisk tyll. Disse stoffene gir kjolene en elegant og sofistisert look som er perfekt for å skinne på dansegulvet.

Dagmar	side 175
Haldis	side 183
Anni	side 193
Birgit	side 201

Anni (Vinter)

Inspirert av 60-tallet, men med en moderne vri – denne kjolen er en epoke-kameleon som sklir inn i samtiden, og samtidig føles tidløs. Dramatiske skinkeermer og en elegant nøkkelhullssplitt i nakken er detaljer som setter preg på denne minikjolen. Sy den i medium til tykke stoffer som gir hold og struktur, og samtidig byr på litt lysreflekterende spill. Gode alternativer er duchess-sateng, damask, taft, faille og dupioni. Min kjole er sydd i shantung, som er en silke-poplin, med innslag av ull. Dette gir en nydelig tekstur og halvblank overflate, som passer godt til årstiden.

MØNSTERBITER

	Forstykke	Klipp én mot brett
	Bakstykke	Klipp ett par
Vinter	Erme	Klipp ett par
Vinter	Halsbelegg	Klipp én
	Skonering forstykke	Klipp én mot brett
	Skonering bakstykke	Klipp én mot brett

TEGN SELV

Knappehempe	2,5 cm × 8 cm	Skråklipp én på 45° vinkel
-------------	---------------	----------------------------

STOFFANBEFALINGER

Shantung
Damask
Dupioni

TILBEHØR

En knapp
Vliselin til belegg og skonering

STOFFMENGDE

¹ Lengden er beregnet til 140 cm bred stoffrull.

Størrelse	34	36	38	40	42	44	46	48	50
Lengde ¹	1,9 m	2 m	2,1 m	2,2 m	2,2 m	2,2 m	2,4 m	2,4 m	2,6 m

→ Kjolen er sydd i ull-/silke-shantung, overskuddetekstil kjøpt på Nona Source i Paris.

SYVEILEDNING

BAKSTYKKE

- 01 Sy skulderinnsnittene på bakstykkene. Press innsnittene mot midt bak.
- 02 Sikre sårkantene midt bak med overlock, sikk-sakk-søm eller skråbånd.
- 03 Legg bakstykkene rett mot rett og sy sammen med 1 cm sømrom midt bak fra enden av splitten til falden. Press sømrommet åpent.
- 04 Brett remsen for knappehempen på langs og sy den sammen langs langsiden med 1 cm sømrom.
- 05 Trim ned sømrommet til et par millimeter, og bruk en rouleauvender til å vrenge til rettsiden. Press flatt slik at sømmen ligger vendt mot den ene langsiden. Klipp remsen til ca. 6 cm.
- 06 Plasser remsen som en hempe mellom markeringene i nakken på venstre bakstykke. Sårkantene skal ligge kant-i-kant med sårkanten midt bak. Sy fast med ca. 0,5 cm sømrom.

FORSTYKKE

- 07 Sy brystinnsnittene på forstykket. Press innsnittene oppover.
- 08 Plasser forstykket rett mot rett på bakstykket og sy skuldereømmene med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent, og press deretter begge sømrom mot forstykket. Sy med overlock eller sikk-sakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det igjen mot forstykket.

HALSBELEGG

- 09 Stryk vliselin på vrangsiden av belegget og sikre ytterkanten med overlock eller sikk-sakk-søm.

10 Brett belegget rett mot rett og sy sammen midt bak. Press sømrommet åpent.

11 Plasser halsbelegget rett mot rett langs halskanten på kjolen, med knapphempen liggende vendt mot rettsiden mellom de to lagene. Sørg for at sømnen midt bak havner på linje med sømnen midt bak på bakstykket, og at hakkene treffer skuldersømmene. Sy fast i halsåpningen med 1 cm sømrom. Klipp v-formede hakk i sømrommet rundt halsåpningen. Dette vil gjøre at stoffet ikke klumper seg når du vrenger det til rettsiden.

12 Press sømrommet mot belegget, og sy en støttestikning gjennom belegg og sømrom.

13 Plasser belegget på vrangsidene av kjolen, og press rundt hele halsåpningen samtidig som du ruller ytterstoffet et par millimeter lenger opp enn belegget, slik at det ikke vil synes fra rettsiden.

SIDESØMMER

14 Sikre sidekantene langs forstykket og bakstykket med overlock eller sikksakk-søm.

15 Plasser forstykket og bakstykket rett mot rett og sy sidesømmene. Press sømrommet åpent.

ERMER

16 Sikre sårkantene på hver side av ermet med overlock eller sikksakk-søm.

17 Brett ermet rett mot rett på langs og sy sammen midt under med 1 cm sømrom. Press sømrommet åpent.

18 Sy to parallelle rynketråder mellom markeringene langs toppen av ermet. Dra i undertrådene for å rynke sammen ermetoppen til å passe ermehullet på kjolen.

Vreng kjolen til vrangsiden, og plasser ermet inn i ermehullet rett mot rett. Posisjoner sømmen midt under ermet på linje med sidesømmen til kjolen, pass på at hakkene på for- og bakstykket er parallelle, og sørg for at rynkene langs toppen ligger jevnt fordelt. Sy fast ermet med 1 cm sømrom. 19

Sy med overlock eller sikksakk-søm gjennom begge lag med sømrom, og press det mot ermet. 20

Vreng ermet til rettsiden og sprett ut synlig rynketråd. 21

Legg opp ermet ved å presse ermefalden 1 cm mot vrangen. Press falden igjen 2 cm mot vrangen, og sy fast med usynlige faldesting for hånd. 22

Gjenta steg 16–22 for det andre ermet.

SKONERING

Stryk vliselin på vrangsiden av skoneringene. 23

Legg skoneringene rett mot rett og sy sammen sidesømmene. Press sømrommet åpent. 24

Sikre toppen av skoneringen med sikksakk-søm eller overlock. 25

Plasser skoneringen rett mot rett rundt falden på kjolen. Pass på at hakkene stemmer overens, og at sidesømmene ligger parallelt, og sy sammen med 1 cm sømrom langs falden. Press sømrommet mot skoneringen, og sy en støttestikning gjennom sømrom og skonering. Trim ned sømrommet til like over støttestikningen. 26

Press skoneringen mot vrangsidan av falden, og sørg for at støttestikningen og skoneringen i sin helhet ligger på vrangsidan. Sy fast med usynlige faldesting for hånd. 27

Fest en knapp parallelt med knappehempen på høyre bakstykke. 28

ORDLISTE

ATTERSTING

Kontinuerlig linje med sting som sys ved at nålen settes ned bakenfor forrige sting (*attersting for hånd se side 24*)

BELEGG

Et lag med stoff som dekker en del av plagget for å gi støtte og pen kant

BRENNTTEST

Test for å identifisere et materiale ved å tenne på en liten prøve-lapp

FALD

Brettekant nederst på plagget

FALDESTING

Usynlige sting for å feste falden (*faldesting for hånd se side 24*)

FRANSK SØM

Dobbeltsøm som lukker inn sårkanten og gir en pen og sterk avslutning

FÔR

Et lag med stoff som dekker innsiden av plagget og beskytter sårkanter

HAKK

Et lite snitt i sømrommet som markerer plassering eller sikrer nøyaktighet ved sammensying

HEKTE

Små metallkroker og -øyne for lukning

INNSNITT

Kjegleformet fold som former plagget til kroppens konturer

INNSLAGSTRÅD

Tverrgående tråd i et vevet stoff

JAREKANT

Ytterkantene på en metervare

KANT-I-KANT

Sårkantene til to deler ligger nøyaktig på linje oppå hverandre

KLIPP ETT PAR

Instruksjon for å klippe to speilvendte deler

LEGG

En fold som presses og sys fast for å redusere vidde

LIV

Delen av plagget som dekker overkroppen, fra skuldrene til midjen

LØPEGANG

En kanal til å tre strikk eller bånd igjennom

MIDT FORAN/BAK

Det sentrale midtpunktet foran eller bak på et plagg

MINIFALD

Smal dobbelbrettet oppleggskant

MØNSTERPAPIR

Halvgjennomsiktig papir til å tegne av mønsterbiter på

OVERLOCK

Maskinsøm som kutter, syr og kaster over sårkanter for å sikre dem og hindre rakning

OVERSKUDDSTEKSTILER

Stoff som er til overs fra produksjonen til designere og motehus

PRESS

Varmepresse med strykejern for å forme eller flate ut sømmer

REFERANSELINJER

Linjer på mønsterbiter som identifiserer plassering av bryst, midje eller hofte

RENNINGSTRÅD

Langsgående tråd i et vevet stoff

RETT MOT RETT

Rettsidene møter hverandre, vrangsidene vender opp

ROULEAUVENDER

En type hekte med håndtak, laget for å gjøre det lettere å vrenge snorer

SIKKSAKK-SØM

Søm med sikksakk-mønster som brukes for å sikre sårkanter og hindre rakning

SKONERING

Belegg til opplegg av en kurvet fald

SKRÅBÅND

Foldet bånd klippet på skrå trådretning for elastisitet

SKRÅBÅNDSFOLDER

Verktøy som gjør det lettere å brette skråbånd

SKRÅKLIPP

Klipp på 45 graders vinkel som gir elastisitet i et fast stoff

STINGLENGDE

Lengden på hvert sting i en søm, angitt i millimeter

STITCH IN THE DITCH

Søm sydd i rillen av en eksisterende søm for å synes minst mulig

STIKNING

Søm som er synlig fra rettsiden

STØTTESTIKNING

Søm som holder belegg og fôr på plass, som ikke synes fra plaggets utside

SØMAVSLUTNING

Teknikker brukt til å sikre sårkanter. Gir pen finish og hindrer stoffet fra å rakne

SØMROM

Avstanden fra sømmen til kanten av stoffet, inkludert for å gi plass til sømmen

SÅRKANT

Den ubehandlede klippekanten på stoffet

TRÅDRETNING

Retningen trådene er vevet i stoffet

TRÅKLESØM

Midlertidig søm sydd med lang stinglengde (*tråklesting for hånd, se side 23*)

TRYKKFOT

Utskiftbar fot på symaskinen som holder stoffet på plass mens du syr, ofte tilpasset spesifikke syteknikker

UNDERTRÅD

Tråd fra spolen under stoffet på symaskinen som danner undersiden av sømmen

USYNLIG GLIDELÅS

Glidlås som skjules i en søm når den er lukket

VLISELIN

Stabiliseringsstoff som strykes på stoffet for å forsterke partier

VRANG MOT VRANG

Vrangsidene møter hverandre, rettsiden vender opp

© Demre Forlag AS, Oslo
1. opplag, 2024

Av Oda Stormoen

ISBN: 978-82-69-36570-2

Foto: Julianne Leikanger

Omslag og grafisk design: Axel Berggraf Egenæs

Illustrasjoner: Martine Skjekkeland (side 12–30),

Alexander Thorstvedt (side 38–47)

Språkvask og korrektur: Åshild Husebø

Øvrig foto: Med tillatelse fra Pia Jensen (side 86),

Emanuel Andersson (side 126), Jenny Frejning (side 129),

Sean Pollock (side 168)

Trykk og innbinding: Balto Print, Litauen

Papir: Lessebo Zero Offset

Typografi: WT Kormelink og Neue Haas Unica

Redaktør: Alexander Thorstvedt

WWW.DEMREFORLAG.NO

Materialet i denne boken er vernet etter åndsverkloven. Uten særskilt avtale med Demre Forlag er eksemplar-fremstilling, som utskrift og annen kopiering, kun tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor, interesse-organ for rettighetshavere til åndsverk. Mønsterarkene skal ikke kopieres, og det er ikke tillatt å bruke bokens oppskrifter til produksjon av plagg for salg. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatnings- og straffeansvar.

Om du har tilbakemeldinger om boken, kontakt oss på hei@demreforlag.no.